

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Medizinische Rezepte - Cod. Rastatt 64

Welsch, Georg Hieronymus

[S.l.], [2. Hälfte des 16. Jahrh.]

Processus in cura Astmatis ex catarrho illustrissimi principis Domini
Friderici Saxonije ducis electoris senioris primo geniti cla: Viri D. D.
Achillis. p. Gasseri Augustanorum archiatri

[urn:nbn:de:bsz:31-300564](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-300564)

Processus in cura Astmatis ex catarrho 16
Illustissimi principis Dni Fridenci saxoniae
ducis Electoris senioris primo geniti cla:
Virj D. D. Achillis .p. Gasseni Augustae 162
norum archiatr

Prima die

℞ Pitt Auraz
Cochiarum

Aganici Trocis: an ʒi

Cum melle Rosato fiant pitt ʒo ʒ
deaurantur Zagarunt quinq̄uis

℞ se: Carthami

Anethi

Anisi an ʒij

Rad: Emili camp:

Iros an ʒs

Herb: Hisopo

Tussilaginis

Prassij an Ms

Glizirize rasp ʒi

Passulaz enuchatar ʒij

pulmo vulpis triturat ʒij

Tartari Vini albi ʒij

Aganici

Agnici electi ꝑm
Incidenda incidantur et confidenda con-
fundantur crassiūscule, im post in ventri
galli decrepiti iuxta artem preperati ad
separationem carminum ab ossibus vsque
Deinde fiat fortis expressio et colatur ac vti
omnia infigidata sunt, residua aqua
pars clavior diligentur separare ad potandū,
Crassior vero pars itidem vsui reservetur

ii

Re Decoctionis predictae clari ꝑm
Oxymel: simplicis ꝑis

Mixt fiat haustus

Detur mane calido circiter 4 ante
meridianam

Eodem die

Re Decoctionis partis predictae tbi
Hiere piera galeni ꝑi
Ol: communis ꝑii
Salis ꝑi

Mixt fiat Enema detur Vesperi 4 post
meridia: et optime laxant

iii die

Repetat haustus ex gallo ut scis mane hora v
Vesperi nihil amplius exhibitum est

Repetat^r denno haust^r tunc ut antea mane
 Vesperi sup^r enema administrat^r satis
 laudabiliter operatum est et mirabilia cura
 V die

Repetat^r haust^r ut antea mane

R^o Ramentoz xilog^riaci. sub^r t^r

Aq Fontis t^r xij

Rad Inul^r campan^r zj

Herb: Farf^r Mij

Pasc^rulaz ambaz an zij

Dact^rilloz M^o vi

Stant in Infusione hor^r xv^r deinde fiat
 decoctio ad mediam consumptio: Addendo
 reliqua s. Artem Colent^r et seruentur
 ad sudorem mane et sero Vesperi nihil
 Ulterius datum est ac paroxismo suo
 sudoremq^z laboravit tota ferme nocte

VI

Repetit^r est Gallus haust^r mane catharro,
 et sternutis putis diuexolus

Vesperi enema .3. administrat^r e, et larynit^r
 utcuq^z

Uis porro biduo iam est sacco noctu ex
 initio et sole positum sup^r caput

℞ Decoctionis pectoralis sūr ℥iij
 Manne calabrice ℥ij
 Miste fiat potuñcula secundum artem
 manū calido & pinando & vera euacuatio
 laxauit quoque a prandio potissimum

℞ Ramentoz Ligni guaiacini ℥i
 Aq puris: ℥xij

Coquantur pro prima vice ad consumptionem
 sexte partis colenturqz & potū quotidiano
 Et deinde sūr infundatur eisdem coctis
 ramentis ~~coctis~~ alias ℥xij aqua et fiat
 alia coctura vsqz ad consumptionem ℥iij
 factaqz colatura Misceatur cum proximo
 decocto ad potūm quotidiana: Fiat item
 inde tertia decoctio ad consumptionem ℥iij
 & lotūm manūm, et vbi opus fuerit &
 lixiuo ad lauandūm caput tribz qz vespere
 hora quarta propinare sunt illi decoctiones
 sudonifere ℥i et satis bene sudant

℞ ol: Amigz dulcium ℥s

Burin recemis non saliti .q. s.

Fiat Linimentum p inunctione Horacis
 lateris spina dorsi semp mane et sero
 post detersionem a sudore

Parum cenauit et plinimum amplexauit 164
cum tussi tota nocte

Facta ita mane exfricatio capitis cum aganico
id quod omni aurore fieri debet

VIII

Mane hora v^{ta} secundum haustum sudoniferu
sumpsit bene sudauit, vtrumque proorsus
est, et habuit errata excrementa

Eodem die facta est alia infusio Ligni
guaiaci & sudonifico potu

Vesper hora viij sumpsit iij haustum ad
sudandum et sudo egregie & fluit
postea inunctum pretus e

Cenauit satis bene dormitum eunti, sacculus
ex initio sub costis inpositus e

IX

Mane v^{ta} hora bibit demio et sudauit
vtrumque inunctus et aganico caput fricatur
proorsus valde laute fuerit

Decoctum forte iterum & sudare est & factum

Item ex decoctio leuis & potu ordinatio

Vesper bibit et sudauit

Noctu sacculus cum Mitie appositus

Mane consueta hora bibit et parum sudauit

Vesper sudauit optime et cenauit bene.

XI die

Mane sudavit satis bene

Eodem die facta est infusio ꝫ fortiori
decoctio ut antea cum tali additione

℞ Rad: Emily ℞i

Liquentis ℞ij

Capilloꝝ Venens Mi

Dactiloꝝ No vi

cibebaz n^o xij

coquantur ut antea

Facta sunt item eodem die due decoctio
ones ꝫ potu ordinatio ut antea

Vesperi sudavit supmodum, et cenavit
nausea abundans

Mane sudavit satis

Facta eodem die Decoctio fortis est ut iam
Vesperi sudavit plurimum cenavit
modice

XIII

Bibit et sudavit mane bene cum latere

Facta sunt decoctio: ad potum ordinatum
Vesperi sufflue sudavit

Facta est infusio ꝫ fortiori decoctio

Mane

Mano inde cepit sudare cum latere bene
sudaui

Vesperis sudaui optime sacculis gustauit

^{xv}
Mano satis bene sudaui cum latere

Decoctio forte facta est ut in primis

Vesperis } simul etiam dur decoctio: ad potu ordina:
sudaui iterum optime

^{xvi} et ^{xvii}

Omnia processer recte, nisi qz ob plurimos frigus
et inueni paroxismi non nihil redierunt

^{xviii}

Mano sudaui optime Vesperis item

^{xix}

sudaui utroq

^{xx}

sudaui mano vlcw cum paroxismo
Asthmatico

Vesperis sudaui satis bene

^{xxi}

Mano habuit paroxisum, ut antea sanguis
nis ex naribz fluerent parum sudaui
Vesperis utcumqz p Astmato sudaui et
cenaui bene in noctu dormiuit adhibere
primo est illi puluis pro cranno

℞ Rosarum Rubearum
 Maiorane
 Chamomilla an ʒi
 Cranorū mirtli ʒs
 Thūnis
 Mastichys
 Lauendūly an ʒij
 Charophilorū ʒ xv
 Boli armeni ʒi

Misce in pyridem cum aq̄ ~~et~~
 communi de ligno faciendum in occipit
 semp noctū xxii

℞ Spr. Hiero pieri galeni simpl: ʒs
 Azanci Troiscati ʒij
 cum Aq̄ Prassij fiant p̄tt n^o ix drauerit
 quas degūtat hora xxiii Lucis
 Mane tarde sed satis sudauit

xxiii
 Vespere sudauit bene cum paroxis: adhuc
 facta est fucatio communiscuer capitis
 cum puluere xxiiii

Mane ante quartam horam sumpsit p̄tt
 post quartam exsternem,

Vomuit bilem cum tenascis: pituita in parox¹⁶
ismo prandis denuo vomuit magnam copiam
humid: frig: quos & noctu et de dormis colli
descendisse ad officium venticuli aperte sensit
et in his habuit

Vesperis cenavit cum appetitu, et sic pro
dormuit suavisime

XXV

Mare sumpsit Theriacam Andromachi ℥iij
Sulphuris Viui ʒss

Dissoluit in aq Lignarum ℥iij

Et sudavit satis

Vesperis sumpti hausto ordinatio sudavit bene

XXVI

Sudavit mane et vespri, commedit laudat
biter se: a cena cepit raucedinem ex catharro
sentire, sic dormuit tandem

XXVII

Mare sudavit ut moris sed tussivit valde
ex raucedine, ac post prandium cum
difficultate strangulandi in spreto collo
deprehendi ex catharro

℞ Diamoroni ℥i

Mellis Violato ℥ss

Miscet usque est saccharo condito

Vesperis satis sudavit et cum nausea crnavit

XXVIII

Mane tarde et parvo sudavit

XXVIII

Mane tarde sudavit, et facta est decoctio
fortis eodem die sine omni addicimento
Vesperis in omnibus laudabiliter habuit

XXIX

Mane sudavit copiose plurimamque tussiendo
eiecit, ac in sudore dormiuit

Vesperis iterum fuit

XXXI

Mane tarde sudavit

Vesperis super motum sudavit, sed raucedine
veratus

XXXII

Mane tardissima sudavit, et super dormiuit
horam

Vesperis satis sudavit et toto die raucedo
cum tussi affuit

XXXIII

Mane difficulter et non nisi dormiens sudavit
Vesperis optimo sudavit, et summo appetito crnavit

XXXIII

Mane cum summo tarde sudavit

Vesperis plurimum sudavit et noctem saeculum
habuit sensit bene

XXXV

Mane potavit, sudavit, dormiuit, et fuisse iuit 167
Vesperis egrogie sudavit

XXXVI

Mane sudavit in paroxismo et sup dormit
Vesperis sudavit ac fuit totum diem lassus
Melancholice

XXXVII

Mane sudavit et dormiuit quibus horis
Vesperis valde sudavit

XXXVIII

Mane tardissime vir melanciam incepit sudare
et dormire
Vesperis longissime sudavit et se optime habuit

XXXIX

Mane dormiuit et satis sudavit
Vesperis supermodum sudavit bene

XXXX

Mane tarde, et non nisi in somno sudavit
Vesperis valde sudavit et prater consuetum
optime se habuit

XXXXI

Sumpsit mane pitta ut xxij die feceris
sed parum laevavit
Prorsus vino similiter, et cenavit
Limphato vino

Sūdet cūm Theriaca, et sulphur ut xxviii die
feceris incipiatūrgz eo die item sale et vino
limphate uti L.N.D. sed ieiūnat post Theriaca
v̄ horas

xxxviii xxxviii

Nil Medicaminis sumant, sed tūm pristina
diete modestius assuefiat
Propter tūssim

℞ Vini sublimati

Vini Maruisi an̄ t̄s

Sacchari porridū ℥ij

Misc ad vitrum de quo dūm phlegma eo
potest in difficili tūssi eycere summa coctura
Vnum

xxxviii

℞ Manna alabim̄ Elect ℥ij

Floz casie Recens ʒvi

Peridiciz ℥ij

℞: Amigdulez recens ℥is

Pul: Pulmo: Vulpis Subtilis: ℥ij

Sulphuris Vini ℥ij

Cūm sirupo de Hisopo Fiat Electuarium
ad testulam de quo sumant frequentibz
continuis 4or diebz ℥s

Sūmant mane inter 6 et 7 horas ꝑ scripti
Electuarij, Veram mediam similit̄ hora
Zacchari totidemqꝫ post tribꝫ horis ante
prandium, secundabꝫ ante cenam et in
medio noctis

xxxv xxxxvi xxxxvii

Utatur ter ꝑ scriptis horis Electuarij

LIII die

Sūmant Mane Therbinthine ꝛs
et ieiūnet desuper ꝑ horis laur̄ty
Therbinthine ter in aq̄ tussilaginis

LVIII die

Utatur iterum Therbinthine lotꝫ et sic
drincet ꝫ dimidium annum omni querto
uel sexto die

Notantꝫ tandem diligantꝫ ut omni aurore
exceptis diebus quibus ꝑurgatꝫ et Electua-
riꝫ utatur caput aganico fricatꝫ, ac noctū
sacculum cum milis, costo, et sale in tussi
uel catharro

Vbi paroxysmus Angustinis infestant
principem, possunt alternis vicibus
vel pithy sequentium vel Electuam
itidem subscripto ꝛs.

℞ Se: Anisi
sulphuris vini an ꝛss
Armoniaci
Castorei an ꝛij
Methuēni ꝛij

Cum grimel: simpl: Formenti pillule
No xxv Deaurantur

℞ Sulphuris vini ꝛij
Puluerem subtiliss. et infundant in
aq Tuscolaginis .q. s. ꝛ diem naturalem
Deinde optime obluat cum ꝛdicta aqua
ac cum saccharo albis. q. s. fiat Electua:
Addendo se: Anisi ꝛi

Cumini Armoniaci ꝛs
Croci ꝛij
Cons: Violarum ꝛss

Fiat noua et bona commixtio ad respirationem
Interna hominis nempe a fine Nouemb:
usqz in Maiu proximo intuen possunt, aliq
purgationis consue qz crassile medicor

Vel ita vnoq; aha occasione fieri ut modus est 169
Ac nisi magni aliquid impedit, potest etiam
mediana dextra in vena sedari

Vbi catharrus omnino nolit sisti, aut uti
viniūm corpus exiccatū videbitur prestatit
sūmo ex ignis bolo Armeno cum aq
Rosarūm, mane et ante cenam & quartale
vng hōy vbi ut nosti.

Incepta est cura. Tertio colend Octobris et finito
¶ colend: Decemb: infestauerit principem
Vel pillularū sequens Electuariū itidem subscripto ¶
Electuariū desideratiūm

℞ Radice Zedoary ʒij
Tormentillo
Valerianæ
Diptami Albi
Pimpinellæ
Gentianæ
Leuistici an ʒi
Baccarum Lauri
Cortis citri
Granorū Iuniperi an ʒij
Fol. Veronicæ
Dictami cretens:
Scordij
Rathij an ʒis

PESTIS

se: Citi ℥iij

Acetosy ℥ij

Boli armeni Ven

Tery sigillatꝝ an ℥ij

Salsphuris vini ℥ij

Camphorꝝ ℥ij

cornu cervi ℥i

croci ℥s

conf. Rosarum ℥iij

Theriacy opꝝ ℥is

Metidani opꝝ ℥i

Cum Sirup: Acetosita: citi fiat mixtura
Secundum artem affundendo inter piscandum

aq Cinamomi Adde fol: Anni ℥o xiiij

Loco Theriacy vcl Metidani possum addi

conf: Singlos: ℥ij

Super addidi cuperrosy ℥ij

R: Speciez Liberantis ℥iij

Plinis arctica ℥is

pul: zedoary ℥ij

corꝝ Ligni

Limonium

Cinamomi opꝝ an ℥i

se citi

coriandri ꝑꝑi an ℥is.

PESTIS

170

Cornu cerui ʒi

Sacchari aq Rosarum dissoluti ʒʒ

Fiat confectio in Rotulis ol: chaniophiloꝝ
Aromatizatum

℞ Thria: Electo ʒi

Crai ʒi

Coralli rubei ppriati ʒi

se: Acetosy ʒis

Cory citi

Rosaz rubearz an ʒs

Camphore ʒ ʒij

Succi Limonium vel. sir: Acetosita: citi. q. s.
ad incorporandum fiat mixtura Applicata
cordi super Aluta

Item Floz Nymphes

Rosaz rubearz an Mi

sandaloz oim an ʒi

Mist fiat Sacculus

℞ Aq Acetosy

Rosarum an ʒij

Aceti rosari ʒis

spe: Diatiron sant. ʒij

pul: Camphore ʒ ʒi

Mist Applicata cordi et Hyat

PESTIS

In Sincopis

℞ Spe: de gemmis frig: vel
Spe: cordialium cum aq Rosarum
et parum aceto.

Item manus christi plati cum aq Acetosae
Rosarum et Aceto rosar. an q.s.
Vel Terra sigillata cum aq Rosarum et
parum succi Limonum

℞ Benzoi ℥i
Xilo aloes ℥vi
Carabe albi ℥iij
Rad: Irros
Cortq citri
Chaniophiloz
Fol: Lauri an ℥i
Moschi ℥s

Sacchari albi ℥vii
Cum Infusio: Tragachanti aq rosa: forti
Fiant Trocisci

Pulvis Caroli v cesaris p servationis
et curatione peste

℞ Rad: Zedoarie ℥is
Tormentill

Centi:

PESTIS

171

Gentiana

Pimpinella

Diptami cortici an ʒiij

Mirrh

Croci an ʒiʒ

Ossis de corde cerui ʒi

Cornu cerui ʒi

Cul rose ʒij

Sulphur: vini ʒij

Zinzib: ʒiʒ

Boli armeni Veni ʒij

Camphora ʒij

Thriace boni

Metidati Elect an ʒiij

Fiat omnium puluis subtilis ad capsulam
aspigendo aq vite

Pro Cardopho et vt Emplastrum applicat
in sindone chermisonicam etiam in presse

℞ Thriace Androma: ʒi

Pul: Croci ʒi

Margaritaz pptay

Corallor preparato an ʒiʒ

se: Acetosz cortic citri an ʒʒ

camphora ʒij cum succo Limonium fiat pul:

PESTIS

℞ Ficūm pinguiūm ℞. 40.

Fol: Rūthę viridiūm

Nūcūm zūglandiūm sicaz

• Granoꝝ Jūmperi an̄ ℞iij

Salis ℞iij

Cūm Aceto ferri: contusa fiat mixtura
ad pixidem vitreatę

℞ Pit Pesilentia: ℞i

Formente ex quolibet ℞i pitte ℞. xxiiii

Preseruatia alterius diebus sumenda
ꝛ totam septimanam

Die 0 sumend: de pit maioribꝝ ℞. ij
leuiando desup̄ duabꝝ horis

Die C Spe: Infu: aceto cochtra: vnum
leuiando .horam vnam

Die D Electia: quantita: zūgland: ante
pastum hora .j.

Die F Pit: mino: ℞. iij duabꝝ horis
ante pastum

Die 4 denuo species infusaz aceto
cochtra: vnum hora j ante cibi sumptione

Die F Electuarꝝ predicti quantitatē
zūglantis ante pastum hora .j.

PESTIS

172

Die h̄ Electuarij rubei quāntitatem fabe unius
duabz horis ante fastium

Demum sequente die o a principio incipere 3i

℞ Theriac Diatesseron ℥viii

Pul: Tormentille ℥iij

Beh armeni cois ℥is

Croci 3i

Misce Et fiat Electua: instar el: de oño

℞ Pul: Celsus rubei contra pestem ℥ij

Aloes Epaticy ℥is

Cum Aceto fiat Massa t cuius 3i

Torment^{is} pitt No xij

℞ Cranor^{um} Ziniperi

Nucum siccor^{um} an ℥iij

Fol: Ruthe an Mij

Aceti acerrimi ℥iij

Misc^{etur} ad ollam Vitreatam

Remedia ꝑ familia ꝑ vsu quotidiana

℞ Pulvis Rubei caroli. V. cordialis ℥s

Species Liberantis 3i

Pul: corq^{ue} citri

Cinamomi opt^{imi} an 3ij

se: citri

Coriandi ꝑꝑti an ʒi

Saccari ʒxx

In aq. Mithry dissoluantur Fiat conf
in rotulis

Pillule

ʒi Armoniaci albi et pūi

Aloes succotini an ʒiij

Mirrhæ ʒis

Mistꝛ cū vino Maruifio

Formentur ex qualibet ʒi

Pill. no. ʒi